

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de două ori pre septemana: Duminec'a și Joi'a. — Prenumeratiunea se face în Sabiiu la expediti'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate către expeditiura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 28.

ANULU XXIII.

Sabiiu în 6/18 Aprile 1875.

Tru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl. iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru prin. și țeri streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru întâia ôra cu 7 cr. sirulu, pentru a două ôra cu 5 1/2 cr. și pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabiiu 5 Aprile.

Voru fi vre-o unspredece-doispredece ani, deca nu mai bine, de cându renumitul dramatisu *Dawison* din Dresd'a debută că ôspe pre scen'a unui teatru provinciale în cunoscut'a tragedia „Mórtea lui Wallenstein.“ *Dawison* eră sublimu în tôte accentele esecutiunei; dara cându eră actiunea lui la culme, cându dejă multe gene erau înroate de câte o lacrima, unu vecinu alu meu începe a ride și ride neincetatu. Bine, cum poti ride tocm'a acum cându se petrecu lucrurile cele mai seriôse? Cum sa nu ridu pentru Ddiu, nu vedi ca astadi toti actorii nostri și cei din role secundarie vreau sa faca cá *Dawison*?

Ori-ce asemenea schiôpata și asiá va schiôpatá si a nôstra, dara cu tôte aceste unele eveneminte din dilele din urma ne facu sa ne aducemu aminte de intemplanrea enarata.

Bismark astadi este necontestabilu „*Dawisonulu*“ diplomatiei europene și în lupt'a inscenata cu celu mai periculosu inimiçu alu omenimei, cu ultramontanismulu, a raportatu prin energi'a și tactulu seu de barbatu de stat, pâna acum, victoria preste victoria.

Guvernulu nostru, se vede, ca inca a deschisu o lupta și cu o energia dêmna de alte cause, asupr'a natiunalitátiloru.

Noi amu apretiuutu de multe ori situatiunea unui guvernulu, amu escusatu și trecutulu chiaru și cu vederea unele erori administrative; inse cându vedemu acum, ca persecutiunea celor mai buni patrioti devine o sistema, și cându vedemu ca acést'a se esecuta cu o energia bismarckiana, mai ca ne vine și nóua sa ridemu, de necasu, și sa dicemu, ca la noi în role secundarie si nepotrivite toti vreau sa imiteze pre *Bismarck*!

Cáci, ce va sa dica atât'a zelu desvoltatu pentru a *taiá* unu sucursu pecuniariu pentru unu gimnasiu pusu sub priveghiarea suprema a guvernulu nostru? A simtitu guvernulu ce-va nepatrioticu în acelu institutu, séu în sinulu populatiunei, care l'au creatu?

Suntemu convinsi, ca nici guvernulu, nici nimenea altulu, nu va puté dice unu cuventu macaru în defavórea patriotismulu gimnasiulu și populatiunei carea l'a ziditu. Si de aceea mirarea nôstra e cu atât'a mai mare cu câtu guvernulu cu sistema si da tóta silinti'a a departá pre cei mai buni patrioti dela sine și ai impinge cu mijlóce maiestrite în vre-o opusetiune ôre-carea. Spunemu sinceru, ca astadi sperámu mai multu tactu si diplomatia dela diversele populatiuni, de câtu dela regimu, carele, nu ne scimu esplicá, pre ce-si baséza despretiulu cu carele cauta din inaltimea sea asupr'a „muritoriloru cetatieni ai statulu“.

Pre câtu putemu si noi pretiui situatiunea, nu o aflámu nici decum potrivita cu astu-feliu de experimente hazardose. Numai într'unu casu amu puté aprobá tactic'a guvernulu, deca voiescu sa ajungemu câtu mai în graba la unu absolutismu.

Afacerea cu gimnasiulu din Brasiovu noi nu o privimu cá terminata, ea va avé sa tréca prin mai multe fase dicasteriali, pâna se va terminá si asiá pentru cá sa nu preocupámu deslegarei ei ulterioare nu o desvoltámu mai departe.

Avemu inse unu alu doilea casu momentuosu dinaintea ochiloru nostri, casulu din siedinti'a dietale dela 13 Aprile, pre care lu reproducemu mai la vale la rubric'a indatinata. Dlu ministru a legatu gur'a unui deputatu dietale sa se espectoreze asupr'a obiectulu pertratatu în acea siedintia, deci cu atât'a mai vertosu este legata și gur'a publicisticii nôstre spre a nu 'lu discutá. Nu vomu perde nici unu cuventu asupr'a lui, ne dóre inse cându vedemu, ca într'o majoritate asiá de mare, cum e cea a dietei Ungariei nu s'a aflatu nimenea, dara nimenea, carele sa tórne apa pre scantei'a aprinsa de cuventarea lui Miletici, ba insusi ministru de interne se seduce mai pâna la passiune și în locu de a turná apa, turná uleiu pre foculu natiunalitátiloru.

Energi'a este fórté buna și folosítoria și este o decore pentru ori-ce barbatu, în ori ce pusetiune; inse dulceti'a cea mai inocenta, intrebuintata la locu si tempu neoportunu, devine veninu.

✕ *Diuaristic'a magiara*, mai dilele trecute, sedusa de-o notiia a diariulu „*Közérdek*“ din Pest'a, bucinase în lumea larga, ca *Escl. Sea Par. Metropolitu Mironu Romanulu*, aru fi facutu dispositiuni pentru tienera mai multoru conferintie în curtea arhiepiscopésca, la care aru fi participandu fruntasii clerulu nostru, precum și unii laici mai distinsi, spre a *desbate si stabili atitudinea politica a româniloru din Transilvani'a*.

Pre cându aparuse acést'a scire, în Sabiiu nici ca se scia ce-va despre o atare intentiune a *Esclentiei Sele*, pentru ca în adeveru ea nici nu esistá. Cu tôte aceste unele diuarie nu s'au marginitu a luá numai notiie simple despre scornitur'a din Pest'a, ci luandu-o dreptu bani sunatori, facura din trens'a unu capitalu de articoli de fondu. Astfeliu diuariulu „*Magyar Polgár*“ din Clusiu ne aduse unu articulu esitu din condeiulu unui *Moldován Gergely*, carele nu scimu de unde si pâna unde 'si aróga dreptulu de a dascalí totu mereu pre români în colónele acelei foi, aruncandu si asta data cu o sumétia cutezare nisce banuiei grave asupr'a Capulu nostru bisericescu, cá si cum în tienera unoru asemenea conferintie aru fi zacendu óresi-cari intentiuni egoistice referitórie la persón'a *Esclentiei Sele*, si óresi-cari motive de separatismu confessionalu.

Erá naturale, ca o asemenea nedémna banuiea sa indigneze pre ori ce omu de bine si noi din partea nôstra eramu tocmái gat'a sa o stigmatísámu în modulu ce i se conveniá, — cându preste câte-va dile totu acelu diuaru ne surprinse cu o corespondintia originala din Sabiiu, care ne dete o deplina satisfactiune în contr'a numitului *condeiu simbrasiu* din Clusiu, si din care estragemu si noi urmatoriulu pasagiu esentialu:

„Mai nainte de tôte — dice corespondentulu — fia-mi permis a demintí în modu resolutu notiti'a din „*Közérdek*“ si a o reduce la simpla scornitura. Metropolitulu nostru pâna acum n'a tienuu nici o conferintia politica si deocamdata nici nu are intentiunea sa tiena. Acést'a potu sa o afirmu în modu categoricu. Deci, deca d. *Moldován Gergely* nu s'aru fi la-

satu a se seduce prin bérfél'a diuariulu din Pest'a, de siguru n'aru fi riscatu asemenea banuiei asupr'a Metropolitulu nostru, carele precum se scia, tocmái prin esemplar'a sea *modestia* și prin spiritulu seu *tolerantu* pâna la estremitate — a devenitu asiá de distinsu si iubit atátu dinaintea româniloru din Ungari'a, câtu si a celorlu din Tranni'a. Din acést'a inse nici decum nu vreau a conchide, ca Metropolitulu Mironu dóra aru voi sa ocupe terenulu nepasárei fatia cu politic'a româniloru transilvaneni. Din contra, cunoscut'a sea activitate de pâna acum'a e destula garantia pentru noi, ca *Esclenti'a Sea* va fi si în viitoriu unulu din cei mai activi fruntasi atátu a bisericiei, câtu si a natiunei sele, fára inse, cá pentru interese personale ori confesionale, sa se arunce vre-odata în bratiile separatismulu!“

↳ *Blasiu* în 9 Aprile 1875.

(*Rectificare.**) Dle red! În numerulu de eri ai binevoitu a impartasi dupa „*M. Polgár*“ ôre-cari sciri despre un'a conferintia, ce s'a tienuu aici în finea lui Martiu.

Fiindu ca scirile acele nu conșuna cu decursulu fapteloru, te rogu a suscepe rectificarea presenta, cá opiniunea publica sa nu se induca în eróre.

E dreptu, cumca din ocașiunea trecerei dlui *Lazaru* pre aici s'a tienuu o convenire de totu confidentiale, la care luara parte 11 blasiani și d. *Lazaru*. Scopulu — dupa descoperirea dlui *L.* — erá lamurirea opiniuniloru despre convocarea unei conferintie natiionali, despre tempulu si loculu ei. Dara cursulu conversárei se abatú la altele, cu deosebire d. *L.* comendá fórté multu activitatea si nesú a probá, ca aru fi bine, cá si români sa fia impartiti în două partide. Alti 4 mai vorbira pentru activitate.

Pentru passivitate n'a vorbitu nime, luându afara pre unulu, carele unulu dise, ca este pentru activitate numai în patria, rubiconulu nu va sa-lu tréca, — iera celu numitu în „*M. P.*“ afirma, cumca tienuu politica a româniloru nu se póte si nu se cuvine a se statorí intru una convenire mica, cum erá acea. 5 insi nu vorbira de locu.

Conclusu nu s'a facutu, cu atátu mai putienu a declaratu cine-va alaturare la clubulu liberalu.

Aceste numai în interesulu adeverulu batjocoritu amaru de referintele lui „*M. P.*“

Altmintrenea blasiani, ce au participatu la convorbirea acea, au respectatu caracterulu ei de totu confidentiale, încátu necum prin diuarie, dara nice cu vorb'a nu au latitu cele petrecute acolo. Deca altulu cine-va fu de alta parere, acea i se póte iertá; dara schimosirea nu crediu sa i se ierte.

I. M. M.

† Diet'a Ungariei.

În siedinti'a sea dela 9 Aprile camer'a deputatoru trecendu indata la ordinea dilei primisce proiectulu relativu la impositile pre interese si pre renta de basa la desbaterea speciale. O discussiune mai viua au provocatu două dispusetiuni din proiectu.

*) Amu primit'o Joi în 3/15 Aprile Red.

La paragrafulu, care 'indigitéza valorile ce trebuie supuse contributiunei, comissiunea contributiunale aduse proiectulu de resolutiune, prin care sa indruméza ministru de finantie a se ingrigí pre calea ordinatiuniloru, cá la esecutarea acestei legi sa se insarcineze numai valorile adeverate rentatórie, inse nu si cambiele negutiatoresci. *Várady* doresce sa se ia cuprinsulu acestui proiectu de resolutiune în lege. *Falk* dechiaru, ca comissiunea s'a incercatu a face acést'a, dara s'a convinsu, ca o enumerare detaiata a valoriloru esaminande nu se póte realizá cu destula precisiune în testulu legi. Mai vorbescu multi pro et contra, în urma dandu ministru de finantie dechiararea, ca la esecutarea legi va fi circumspectu, camer'a primisceproiectulu de lege cu mare majoritate.

În desbaterea speciale ce urméza se nasce o discussiune la § 2, care scutezce banii depusi spre fructificare la cassele de pastrare de contributiune. *Teleszky* propune sa se reiepte paragrafulu la comissiune spre a fi mai chiaru precisatu, care propunere se si primisce.

Proiectulu de lege despre societátile de actiuni publice se primisce în desbaterea generale si speciale si vine indata la discussiune darea pentru carne si vinu. La acestu proiectu face stâng'a estrema „în interesulu poporulu seracu“ o opusitiune iritata. *Csiky* merse în amaraciunea sea asiá de departe încátu provocandu-se la articulu 13 din 1655 amerintiá, ca poporulu nu trebuie sa considere acestu proiectu, de-lu va si sanctiuná *Majestatea Sea*, pentru ca e contr'a „usulu natiunei si contr'a constitutiunei.“ Presidiulu face pre oratoru atentu sa fia mai moderatu în citatele sele.

✕ În siedinti'a casei representative dela 10 Aprile interpeléza *Madarász* pre ministru de finantie si de justitia, ca facutu-s'a ce-va pentru a supune la contributiune pre usurariu, ce rezultate a obtienuta comissiunea chiamata spre scopulu acest'a?

D. *Irányi* interpeléza pre ministru de justitia, de scie, ca judecatori si presiedinti dela tribunale iau parte factica la miscarea cea mare a partideloru din tíera. Ce cugeta ministru sa faca pentru a aduce la valóre art. IV: 1869, care opresce pre judecatori dela ori-ce amestecu în actiunea politica?

Ambe interelatiunile se predau ministriloru respectivi.

Ministru justitiei *Perczel* respunde la interelatiunea lui *I. Madarász* si *Eug. Pechy*, relativa la modificarea unoru scaune notariali. Conformu dispusetiunei legi despre notariatulu publicu ministru de justitia statoresce scaunele notariali ascultandu mai întâiu tribunalele.

Fostulu ministru de justitia *Pauler* a esecutatu acést'a fipsandu prin emisulu seu dela 17 Decembre a. tr. scaunele notariali, cari s'au asiediatu în cele mai acomodate locuri. Firesce ca acele n'au potutu sa multieméscu tôte interesele de ajunsu. Pentru ôre-cari schimbári e decisivu § 5, care dispune, ca ministru de justitia póte face schimbári ascultandu camer'a notariale. Oratorulu tienuu-se strictu de dispusetiunile legi va cautá sa

corespunda intereselor poporului, pentru că tenera institutiune sa prinda radecini in popor.

Interpelantii sunt multiemiti cu respunsulu si cas'a lu ia spre sciintia.

La ordinea dilei se primesce in cetirea a trei'a proiectulu despre societatile de actiuni.

Urmandu la discussiune proiectulu despre inactivarea mai tardia a legi notariali, comisiunea juridica a stramutatu terminulu dela 1 Septembrie pre 1 Augustu nefindu nici o pedeca pentru inactivarea mai timpurie a legi. Se primesce propunerea comisiunei.

Se discuta raportulu comisiunei de imunitate asupr'a cererei tribunalului din Szekely-Udvarhely, ca sa se estradee deputatulu N. Bartha. Comisiunea propune estradarea, carea se si primesce.

Camer'a continua apoi discussiunea asupr'a contributiunei pentru consumarea de carne si vinu.

✧ *Cas'a magnatiloru avu la 10 Aprile o sedintia interesanta.* Dupa cele formale ministrulu de fincie si desfasuira inaintea boieriloru programulu financiaru, cunoscutu din camer'a reprezentantiloru.

Bugetulu actualu e unu bugetu de transactiune, in care nu s'au potutu face reductiuni radicali. Ce privesce directiunea financiale politica, oratorulu indigit'ea la programulu ce l'a impartasitu ministrulu presedinte candu s'a prezentatu cabinetulu in cas'a de susu. Acolo suntu desfasurate in liniamente mari scopurile si tendintiele ministeriului.

Doue cause principale au adusu trist'a stare actuala a terei: precipitati si prea optimisti amu escomptatu viitoriulu si amu pusu administratiunea statului pre o basa prea estinsa si prea costisator'ia. Ac'est'a e prim'a cauza principala. A dou'a e, ca nu ne amu ingrigitu sa imbunatatimu si inultimu isvórele de venitu ale statului. Si vindecarea reului are sa urmeze dara in doue directiuni: trebuie sa reducemu erogatiunile la o mesura corespondiet'oria si sa urcamu veniturile. Spre scopulu acest'a e de lipsa o reforma organica si radicala, care sa cuprinda tota administratiunea statului in tote detaiurile sele. Guvernulu se va nesu a indeplini ac'est'a munca. Bugetulu pre 1875, de-si sta pre bas'a vechia, e mai favorabilu cu 20 milioane decatu bugetulu votatu mai pre urma deca proiectele de dare se voru vota si de camer'a boieriloru. Urcarea dariloru e nedispensabila. Guvernulu se va presentá la 1876 cu unu bugetu propriu.

Contele I. Cziráky a cerutu dela guvernulu unu programu financiaru politicu, pentru ca s'a substernutu casei noue proiecte de legi fara de a ave cunoscentia diplomatica despre bugetu, multiemesce ministrulu pentru ca a facutu cu sinceritate o diagnose adeverata, dara unu barbatu de statu trebuie sa scie si metod'a de cura.

Oratorulu arunca o revivire asupr'a istoriei celoru 7 ani din urma. Starea legislativei a fostu depinsa cu coloru viue, la inceputu ni se spunea de sume intreca'torie. Mai tardiu se facura datorii mici, urmara „investitiunile“ si tier'a cadu treptatu totu in mai mari detorii. Ministrii cei noi facura noue promisiuni, cari nu se implinira, crisele devenira mai acute, tier'a recunosu ca e de lipsa o schimbe sistema, nu de persóne. Cu intrarea stimatului patriotu si barbatu de statu Ghyeczy in cabinetu speramu, ca sistem'a se va schimbá, inse ne insielaramu. Deodata se ivi unu ilustru barbatu de statu (Tisza) cu o puternica enunciatune si tier'a intréga recunoscu, ca schimbarea sistem'e de pana acum e o intrebare vitala pentru statu. Se facu o grupare noua de partide, in cabinetu venira barbati ce au combatutu in continuu sistem'a vechia —

si ac'est'a totusi susta inca. Si cabinetulu celu nou face numai promisiuni stralucite, n'are inse unu programu care sa cuprinda o sistema clara; de acea oratorulu e neliniscitu.

Contele Ferd. Zichy e gata sa ia la discussiune proiectele de dare fiindu motivate prin critic'a stare actuala si avendu numai unu caracteru provisoriu. Dara fia-care patriotu cugetatoriu trebuie sa sentia lips'a unei baze positive in guvernarea statului. Directiunea generale politica nu e chiarificata nicairi si o politica financiale buna e posibila numai pre bas'a unei politici generale bune, chiare si conscie de tient'a sea. Atare politica nu existe nice in cabinetu, nice in parlamentu si cu deosebire in opiniunea publica. Orb'a casualitate ne-au impinsu inainte. Nice o reforma radicala, sistematica, nu s'a realizatu, chiaru intetitor'a reforma a contributiunei s'a amanatu din anu in anu cu certa pentru dreptulu de statu.

Acum inca n'avemu o directiune politica sigura. Fusiunea a urmatu, cine scie ce credeu are partid'a cea noua? Urméza ea directiunea partid'e deakiste séu a centrului stangu séu e unu „mixtum compositum“? Ce baze principale are nou'a majoritate parlamentaria, e unu secretu, pre care ministrulu de fincie nu lu-a descoperitu in cuventarea sea. De vrea ministeriulu sa ne incredemu in actiunea lui, elu trebuie sa ne dea unu programu chiaru, politicu, corespondietoriu atatu esigentiiloru statului ungurescu, catu si medilóceloru si puteriloru, de cari dispunemu. Oratorulu speréza, ca guvernulu va preveni diet'a proxima cu unu programu hotaritu.

Contele Antonu Széchen are putienu sa mai adauge la espunerile antevorbitoriului. Este unu simptomu de bóla afunda, candu unu statu dupa 7 ani de pace absoluta sta cu financiele sele pre dog'a Ungariei. La ac'est'a e numai sistem'a de vina, sub sistema oratorulu nu intielege alterarea parlamentarismului, ci o politica sistematica si sanatosá. Schimbarea ministriloru e unu momentu de morbu in organismulu statului. Oratorulu nu voiesce sa arete nici incredere nici neincredere pentru noulu guvernulu, ci astépta sa véda faptele lui.

C Széll — improvisandu de astadata, respunde la espunerile antevorbitoriloru, ca n'a avutu intentiunea sa céra dela cas'a magnatiloru voturi de incredere, ci s'a rogatu numai de paciintia, pana candu se va aréta guvernulu pre terenulu faptelor cu unu programu facutu din initiativa propria, lipsindu de asta-data tempulu pentru atare munca grea.

Bar. N. Vay nu scie, pentru ce a intratu camer'a intr'o discussiune formale. Acum se lucra numai de unu respunsu alu ministrulu la o interpelatiune ce i s'a facutu. Cas'a trebuie intrebata, de ia respunsulu spre sciintia, séu sa demite in desbatere. La 17 Maiu a. tr. a dechiaratu togm'a cont. F. Zichy, ca nu cere programu dela ministrulu de atunci. Pentru ce nu se dá ministeriului actualu tempulu de preugetare?

Presedintele Majlath arata ca nu e vorb'a de o interpelatiune. Cas'a a dechiaratu, ca nu ia in discussiune proiecte noue de dare inainte de a fi impartasitu ministrulu de fincie deslusirile asupr'a politicele sele financiale. Acum ministrulu a datu deslusirile si proiectele se voru luá in discussiune.

✧ In sedintia dela 12 Aprile cas'a reprezentantiloru resolvu paragrafi ce au mai remasu din proiectulu de lege despre darea de castigu si dupa ac'est'a darea pentru báile montane. Aici se primesce unu emendamentu propusu de Jendrassik, dupa care contributiunea curata din productiunea ferului si carbuniloru va fi nu 7, ci 5

procente. In fine se vota unu proiectu despre mesurarea acciselor dupa sistemulu metricu.

Din sedintia de astadi relevamu inca o interpelatiune a deputatului Nicoliciu cátra ministrulu de comunicatiune. Aceea se referesce la impregiurarea, ca guvernulu austriacu a concesu graneloru russesci o scadere considerabila a tarifelor, prin care mesura se paraliseza cu totulu concurentia graneloru unguresci cu cele russesci.

Ministrulu este rogatu sa scutesca interesele terei, deca scie, ca existe séu se pregatesce atare mesura pagubitória.

A substernutu si ministrulu de justitia unu proiectu de lege despre nou'a organizatiune a judecatoriiloru reg. de prim'a instantia, din care amin-timu ca acestea se reduc la numerulu de 64.

Siedintia camerei deputatiloru dela 13 Aprile fu interesanta. Cord'a cestiunei natiunitatiloru atinsa de deputatulu serbu Mileticiu vibra tristu in animele reprezentantiloru magiari, cari nu potu suferi atari sunete neplacute in parlamentulu comunu tuturor natiunitatiloru din statulu nostru poliglotu.

Indata dupa cele formale urméza discussiunea asupr'a unui imprumutu de amortisatiune in sum'a de 300,000 fl. cari se receru pentru cladirea teatrului natiunalu (magiaru).

E. Simonyi este silitu sa primésca proiectulu de basa la desbaterea speciale. Oratorulu dandu unu esposeu fragmentaricu despre fondulu teatrului arata, ca fostulu ministru de interne n'a purcesu corectu la folosirea fondului aducendu lucrulu acolo, de a trebuitu sa se contraga unu imprumutu contra resolutiunei esprese a camerei. Fostulu ministru de interne sa se puna in starea de acusa facendu investitiuni impreunate cu daune financiale.

Oratorulu substerne unu proiectu de resolutiune subscrisu de stang'a estrema, dupa care contele I. Szapáry sa se puna in stare de acusa pentru ca a anunciatu, ba *instrainatu* averea fondului teatrului natiunalu. Camer'a sa designeze o comisiune de 5, care sa incépa procesulu criminalu.

Ministrulu de interne C. Tisza se restringe a reflectá la proiectulu de resolutiune susu memoratu.

Se cere, dice Tisza, sa se puna in stare de acusa fostulu ministru de interne C. Szapáry pentru calcarea legi. Legea dispune ac'est'a, candu ministri comitu ilegalitati, dara camer'a are si dreptulu, de a nu decide acusarea si a aprobá decursive erórea de forma. Passulu ce ocure in proiectulu lui Simonyi „a *instrainatu*“ averea, semnifica atatu catu o a *furatu*. (Strigari din stang'a estrema: acestu terminu nu sta acolo.) Notariulu cetesce passulu in cestiune, unde sta intr'adeveru: elidegenitive (*instrainatu*).

C. Tisza continua, ca domni n'au priceputu bine sensulu acestui cuventu (Aprobare viua.) Propunetoriulu doresce, cá contele Szapáry sa se faca responsabilu, deca cas'a inchiriata nu va aduce atatu catu s'a preliminaru. Facandu-se densulu responsabilu atunci aru trebui sa i se lasa si sumele, cari voru incurge preste trebuintia. Ministrulu de interne respinge resolutiunea si recomanda proiectulu de lege.

Ig. Helfy spriginesce proiectulu de resolutiune si polemiseza cu antevorbitoriulu.

Sv. Mileticiu vede si in acestu proiectu pronunciatu nesuintia guvernului, de a promová cu tote medilócele possibile interesele natiunei magiare (Strigari: Asiá trebuie sa fia! asiá e bine!) Subventiunile, cari se dau pentru institute de invetiamentu, se folosescu pentru institute magiare, pre candu institutele slave din Ungaria

superióra, pentru ca le frecuentéza si elevii slavi, s'au inchisu.

Déca oratorulu aru fi unu membru alu bogatei natiuni magiare s'aru rusiná de Europ'a, de lume, a folosí filerii natiunitatiloru serace pentru cladirea de teatre, pre candu dela scólele natiunitatiloru se subtragu subven-tiunile.

Referentulu E. Huszár replica antevorbitoriului, ca inzedaru se incerca a provocá o desbatere de natiunitati, cáci camer'a nu se va demitte in atare discussiune. Cas'a si tier'a va aprobá pre guvernulu seu, deca ac'est'a nu va desconsiderá interesele ei. Dealtmintrene fondulu e ungurescu, si serbii forte putienu au contribuitu la elu. Oratorulu recomanda proiectulu.

Lud. Tisza inca nu vrea sa provóce spre bucuria lui Mileticiu o desbatere de natiunitati, dara intréba, de unde vine, ca densulu (Mileticiu) siede in camera, deca nu se privesce de membru alu natiunii unguresci?

Dr. M. Polit: Ceea ce a produsu deputatulu Mileticiu e o intrebare de principiu si ac'est'a intrebare de principiu este, de póte veni afacerea teatrului unei natiunitati (contradiceri, nelinisce) inaintea corpului legiuitoriu alu Ungariei? Eu ve pricepu forte bine punctulu de vedere alu d-vóstre.

D vóstre presupuneti, ca Ungaria este unu *statu natiunalu* si atunci firesce ca si afacerea unui teatru póte sa vina pre tapetu. Dara noi nu suntemu de parere ac'est'a. Noi tienemu Ungaria de unu *statu de natiunitati* (mare sgomotu) si asiá ac'est'a afacere séu n'aru trebui sa vina de locu pre tapetu, séu sa se póte grige si de teatrele celorulalte natiunitati (sgomotu.) D-vóstre poteti ce e dreptu sa decretati aici unde sunteti in majoritate, ca Ungaria e unu statu natiunalu, dara nu poteti desminti statistic'a, care dice, ca natiunitatile nemagiare suntu in majoritate. (Mare sgomotu, contradicertumultuóse.) Domnulu referentu dise, ca nu sucurselu pentru fondulu teatrului natiunalu ung. vinu la intrebare, ci intrebuintiarea fondului. Déca ac'est'a aru fi asiá, atunci si fondulu natiunitatitiei serbe aru trebui sa se pertracteze aici (a teatrului din Belgradu), nu, noi serbii avemu si aici unu fondu de teatru. Dreptu acea pana candu nu sta in puterea dvóstre sa faceti din milioane de slovaci, serbi, romani — magiari, pana atunci nu poteti pertractá afacerea unui teatru natiunalu. (Nelinisce sgomotósa, larma mare, contradicertu.)

C. Tisza respunde intr'unu tonu amerintiatoriu, ca deca Polit s'aru incercá sa latiésca parerea sea afara de paretii parlamentului, s'aru convinge, ca statulu ung. are inca atát'a fortia catu sa nimicsca pre inimicii sei. Statulu representa o unitate politica, de-si locuescu cetatieni de alta limba in trelsulu.

Polit se justifica ca n'a vorbitu de natiunea politica, densulu inca cunosce marginele ce le-a pusu legislatiunea Ungariei pentru unitatea statului. A vorbitu inse de natiunitatile statului si deosebirea intre natiunalu si natiunitate existe in tota Europ'a.

Al. Nemeth respunde lui Polit cu unu proverbium trivialu, ca si buh'a e dómna in cas'a sea propria. Afacerea teatrului ung. vine aici pentru ca la diet'a din Posionu magnatii si ordinile au votatu ajutorarea teatrului cá prim'a dare.

Maday argumentéza, ca unguirii nu numai *politicesce*, dara si dupa cultur'a, traditiunile si trecutul loru suntu o natiune unguresca. Oratorulu prime-sce proiectulu de lege.

In urma se respinge proiectulu de resolutiune alu lui Simonyi primindu-se proiectulu de lege alu guvernului.

Siedintia se inchide.

Vien'a, in 11 Aprile 1875.

Credinciosi patriei, in carea amu crescutu si poporului, din care ne-amu nascutu, cugetările si simtirile năstre nu se potu departă de pamentulu si trupin'a materna.

Cu tōta ardōrea iubirei animeru june, cu tōta puterea dorintieru, sperantieru si aspiratiuniloru nesūimu la fericirea patriei si a poporului nostru romānu.

Cāndu se fericesce poporulu si patri'a e felice, iēra sōrtea poporului e ins'a-si sōrtea filorū sei.

Subsemnatii fii ai Transilvaniei si Ungariei ajunsi odata la consciin'tia acēst'a ne simtīmu totu mai strensu cu intregu venitoriu nostru legati de sōrtea patriei si natiunei năstre. Si cu cātu acēsta legatura devine mai fōrte, cu atātu mai mari suntu bucuriele si suferintiele, cari se streplanta cā fulgerulu dela parinti frati si sorori in animele năstre.

Astfelīu ne bucurāmu impreuna cu iubitii nostri de acasa, in momente de acele fericite, cāndu cu admiratiune vedemu destinsi barbati ai poporului nostru, luminati patrioti lup-tandu-se fāra frica si cu tōta fortia, celi-o dāo inalta consciin'tia de dreptu si de dreptate pentru libertātile nealienabile ale patriei si ale natiunei năstre, dara greu si amaru ne vine dēca trebuie sa audimu de neintielegeri si sfasiāri intestine ale poporului romānu, de rea vointia, de osti rasi-pite si de desertiuni dela sacrulu stindardu alu causei patriotice-romāne.

Intr'unu asemenea momentu de nelinise si mahnire interna venimu a ne esprima simtiemintele si aspiratiunile, ce le nutrimu fatia de bravulu si iubitulu nostru poporu si de demnii aperiatori ai causei sele.

Ceea ce ne impinge cu o magica putere la acēsta manifestatiune juna este trist'a convictiune despre pericululu celu mare, ce amenintia cu putrediuene pāna si radecin'a nationalitātiei năstre tocmai in tempulu celei mai gigantice desvoltāri a ideei de nationalitate.

Abiā scapatu din servitute poporulu romānu se simte espusu unei nōue si mai infricosiate sclavii. — Acēst'a este sclavi'a morala, „caten'a aurita cu carea se incēra crudele poteri inamice a ne injugā din nou la carulu loru triumfalu.“

Intregu mecanismulu unei politice violatōrie se pune in lucrare spre a stinge cu incetulu simtiulu de onōre, de dreptate si de libertate in pepturile romānilorū — foculu acestu dum-nediescu, care a incalditu tōte spiritele inalte si nobile dela inceputulu istoriei.

Bunulu celu mai scumpu, care mai intāiu radica pre omu la demnitate sea, care formēza bas'a adeverata a libertātiei individuale, civice si nationale in statu, motorulu principalu alu culturei gentiloru — limb'a materna si poporala ni se ataca cu armele cele mai rafinate ale unei legislatiuni si administratiuni straine cerintieru desvoltārei năstre patriotice nationale.

Ore acēst'a nu e destulu, sa mai enumerāmu aici inca si multele altele neajunse, cari bantuiescu sōrtea poporului nostru?! Si noi cāti suferimu cu acestu poporu, sa nu dāmu espresiune cugetārilor ce ne agita tōta firea?!

Ne aducemu aminte de cuvintele ce a respicatu Fabius in senatu: cāndu dise elu, marea e liniscita lesne se pōte conduce nai'a asupr'a valoriloru line, cāndu inse se apropia fortun'a si valorile se radica isbindu-se cu vehementia de paretii corabiei, atunci intr'unu momentu atātu de gravu trebuie incecordata tōta puterea barbatesca si cu māna tare diresa cārm'a, dēca este cā corabi'a sa nu se cofunde.

Unu nou si greu viscolu infrunta astadi si nai'a sperantieru si aspi-

rationiloru năstre, — sant'a causa a poporului romānu.

Cu cea mai adenca intristare intieleseramu dara, ca tocmai acum — cāndu dupa atātea nefericiri cu dreptu se asteptā, cā tōte braciae romāne, odiniōra glori'a patriei si spaim'a inamiciloru, sa se reunēasca a medilocī o sigura si puternica cārmuire a intereselor năstre nationali — stau a se nasce nōue desbināri in sinulu poporului nostru.

Ce suntu tōte inamicitiile lumei, ce este insasi puterea elementara a naturei prelānga acestu rea infricosiatu, care desparte pre parinte de fiu, pre frate de sora?! Gandindu-ne la elu ni se infatiosēdia tōte icōnele infioratōrie din istoria trecutulu nostru — foculu infernalu alu unei pasiuni descleitōrie de totu ce e fōrte bunu si frumosu, negrulu pecatu, carele a adusu pre romānu, cāndu-va domnu alu teritoriulu seu, — la sapa de lemnu.

In fati'a unui pericululu cā acēst'a junimea romāna din Transilvani'a si Ungari'a nu mai pōte sa retaca, ceea ce-i jace la inima, ci datori'a ei este a-si esprima simtiemintele cu voce tare, cā sa o auda intregu poporulu.

Cā unii cari facemu parte din junimea acēst'a — cā juni romāni — voimu, dorimu si aspirāmu la uniunea tuturoru romānilorū de bunu simtiu sub sacrulu stindardu alu causei dreptre romāne.

Dreptu acea ne grabimu a depune tributulu simtiemintelor năstre de iubire, stima si devotamentu in mānile tuturoru barbatiloru romāni, cari cu fapt'a, cu caracterulu firmu nationalu, cu patriotismulu loru desinteresatu sēu probatu in tōte tempurile, cari au luptatu si lupta neobositu pentru dreptulu tieriei si a poporului romānu si ale dīce:

Tienemu cu totu sufletulu la stindardulu causei dreptre a poporului romānu, la drapelulu egalitātiei si fratiētātiei patriotice nationali, care in 1848 s'a radicatu in vėdi'a lumei anunciandu redesteptarea si renascerea Universitātiei politice a romānilorū, si pre care voi demni barbati l'ati aপরatu si lu aপরati cu constantia si curagiū neinfrantu.

Totu romānulu binesimtioru trebuie sa se grupeze astadi in giurulu acestu stindardu, care singuru pōte sa reunēasca si se tiena la olalta oștea luptatoriloru pentru dreptate si libertate constitutiunala, pentru nealienabilele drepturi ale marelui principatu alu Transilvaniei si ale poporului romānu din acēsta tiēra si din Ungari'a, — pentru limb'a si literatur'a romāna.

Uitate, sa fia neajunsurile trecutulu, astadi avemu sa socotimu cu presente, si acēstui'a sa-i dedicāmu tōte puterile năstre.

Suntemu convinsi, ca intrėg'a junime romāna din Transilvani'a si Ungari'a va urmā esemplulu nostru, esprimandu-si in momentulu acēst'a gravu alipirea de aperiatori adeverati ai intereselor de viētia romāna.

Astadi suntu numai simtiemintele din anima juna sincera, cārora le dāmu sboru cātra casa, māne vomu fi gat'a a intrā in servitiulu patriei si natiunei năstre si e inmultī sirurile combatantiloru pentru binele si fericirea ei. (Urmēza subscrieri.)

☞ Apretiūmu simtiemintele cele nobile ale junimei năstre in genere si pentru acēst'a amu datu locu si acestei manifestatiuni a junimei năstre dela institutiele cele mai inalte de invetiamentu din Vien'a. Inse, ne implinimu o datorintia cāndu atragemu atentiu-ne a junimei asupr'a impregiurārei, ca foculu celu sacru alu simtiemintelor nu trebuie sa trēca nici cāndu preste marginile massime: „In politica sa privēasca omulu lucrurile asiā precum suntu si nu numai precum le aru dorī sa fia.“ Nu trebuie sa trēca, pentru ca numai atunci se pōte

dīce si despre foculu sacru alu simtiemintelor:

„A focului fortia e binefacatōria
„Cāndu omulu o infrenēza sciindu a o pazi
„Cāci totulu ce elu face, si totulu ce creaza
„La asta fortia numai elu are a multiamī.*)

Pre cāndu dāndu-i freu liberu preste limitele realitātiei si fāra de legatura cu antecedentiele politice ale patriei si natiunei năstre lesne amu ajunge la conclusiunea:

„Dar' teribile devine
„Vai! puterea cea divina
„Cāndu fār' ordine si lege
„Ins'asi drumulu 'si alege!***)
Politici'a se deosebesce de pedagogia!

Schinti'a, carea in adeveru ne a incalditu inim'a, este dorintia junimei espresa de a lucrā toti romāni din patria in concordia si spre o tianta. Acēst'a a fostu de diece ani incōce neinctetu si dorintia năstra.

Unu reu mare este la noi, si preste acēst'a nu este iertatu a trece nimenea cu vederea. Suntu unii, cari se folosescu de d. e. parole, fāra de a lucrā, conformu parololoru loru. Cei ce se folosescu de parol'a „autonomiei transilvane“, n'au aparat'o, ci cu totu dreptulu putem dice ca au ingropat'o ei insii, intrerupendu firulu actiuniloru nationali continuate neintreruptu dela 1848 incōce prin indiferentismulu passivitātiei si dāndu-lu jertfa altor'a, incātu astadi este cu greu de a obtienē, nu autonomi'a, dara numai si beneficiēle ce le oferea ea. Deci dupa o atare antecedentia lupt'a romānilorū intrunita sa nu se lege numai de parole, ci de ceea ce este indispensabile pentru ori ce cetatiēnu liberu in statu constitut unalu si spre acestu sfersitu suntemu datori cu totii a lucrā din tōte puterile, cā libertateā civile sa fia in adeveru libertate civile, si constitutiunalismulu sa fia iēra si in adeveru constitutiunalismu. Acēst'a amu dorī sa-si puna la inima junimea năstra din tōte pārtile, dēca tempulu i permite a se ocupā si cu meditatiuni asupr'a politicei nationale; iēra cāndu va pasī odata in viētia publica, atunci si mai seriosu sa studieze ante actele nationali, incātu istoria numai ni le face posibilē, si calea adeverului se va aflā fāra dificultate, calea adeverului, carea sa ne ferēasca de reactiunc si retrogradismu.

Articululu de lege XXXV. din an. 1874

despre notarii publici regesci.

CAPU I.

Implinirea locurilor de notari publici.

(Urmare)

§ 13. Fia-care notariu publicu trebuie sa aiba sigilu oficiosu, care in medilocu infatisiēza emblem'a Ungariei, iēra cā inscriptiune marginala numele si conumele calitatea de notariu publicu si statiunea sea.

Formularulu sigilulu spre incuviintiare prealabila este a se submitte tribunalulu respectivu.

§ 14. Notariulu publicu mai inainte ori deodatu cu depunerea juramentulu este indatoratu in persōna a submitte tribunalulu subscrierea numelui seu, ce o va intrebuintiā cā notariu publicu, prevediuta cu sigilulu seu oficiosu in atātea esemplarie, cā sa ajunga cāte unu esemplariu atātu tribunalulu si judetieru cercuale ce se afla pre teritoriulu tribunalulu, cātu si municipiulu respectivu si camerei notariale.

Legalizarea subscrierei, si espedarea esemplarielor recerute o face presiedintele tribunalulu.

§ 15. Notariulu publicu incunoscintēza in scrisu pre tribunalulu concerninte despre terminulu, in care 'si deschide can-

*) „Clopotulu“ de Schiller, trad. de Adolf Stern.

**) Totu acolo.

celari'a, iēra tribunalulu este indatoratu acēsta impregiurare a o aduce la cunoscintia judetieru cercuale de pre teritoriulu seu, directiunei financiale, municipiulu si camerei notariale, a o comunicā pre spesele notariulu publi. in jurnalulu oficialu si incātu aru esiste, si in alu tienutulu.

§ 16. Notariulu publicu este indatoratu a si tienē sigilulu sub inchisōre, si dēca s'aru perde despre acēst'a a incunoscintia tribunalulu concerninte fāra amenare. Formul'a noului sigilu avendu a diverge de celu prdutu este a se supune tribunalulu respectivu spre incuviintiare. Asemenea incuviintiare se recere si atunci, dēca notariulu publicu vrea sa-si schimbe subscrierea numelui.

Schimbările facute in sigilu ori in subscrierea numelui suntu a se aduce la cunoscintia conformu § lui 14.

Dēca sigilulu perdutu, mai tardiu s'aru aflā: acēst'a se scōte din usuare prin o gravura ce nu impedeza cunoscerea, si se transpune tribunalulu spre pastrare.

CAPU II.

Adjuncti, candidati si substituti de notari publici.

§ 17. Notariulu publicu sub inspectiunea si responsabilitatea sea propria pōte intrebuintiā si adjuncti. Adjunctii inse n'au dreptulu de autenticitate.

§ 18. Adjunctii numai dela acelu tempu se privescu de notari publici (§ 19.), cāndu ei cā atari, la recomandarea notariulu publicu, suntu inscriși la camera respectiva notariala. Pracs'a notariala inca se socotesce dela acestu tempu.

Pracs'a notariala trebuie sa fia eschisiva si candidatulu nu pōte fi totadeodatu si in pracs'a advocatuala, ori judecatorēasca, nici in altu serviciu publicu ori privatu, ce impedeza pracs'a notariala.

Camer'a notariala si deosebi presiedintele acesteia este indatoratu a veghiā, cā candidatii sa implinēasca pracs'a in modulu prescrișu prin lege.

§ 19. Candidatu numai acel'a pōte fi, care si-a absolvitu studiēle juridice la atare institutu juridicu publicu din tiēra ori din strainatate, si a depusu cu succesu esamele teoretice prescrișe, si adeca din dreptulu ungaru la unu astfelu de institutu din patria.

§ 20. Candidatulu cu repasirea sea dela pracs'a, capeta testimoniū, in care notariulu publicu este indatoratu a inscrie tempulu petrecutu in pracs'a. La validitatea acestu testimoniū se recere subscrierea presiedintelu dela camera notariala.

§ 21. In casu de absentia ori morbu, notariulu publicu se pōte substitui prin candidatulu alesu prin elu; la acēst'a inse se recere invoirea prealabila a camerei. Spre scopulu acēst'a notariulu publicu este indatoratu a insinuā la camera, fāra amenare, substituirea dimpreuna cu durat'a substituirei, si a-si anumi substitutulu.

Notariulu publicu si mai inainte pōte designā cu invoirea camerei pre acelu substitutu, prin care elu in casu de absentia ori morbu voiesce a fi substituitu; dara dēca substituirea aru urmā in fapta — acēst'a precum incetarea ei, totudēnu fāra amenare trebuie sa o insinue camerei.

Candidatulu de notariu publicu numai atunci se pōte ordinā de substitutu, dēca acel'a posiede calitātile prescrișe in § 2.

Camer'a, dēca face exceptiune in contr'a candidatulu, pre notariulu publicu lu indrumēza la alegerea altui substitutu.

§ 22. Dēca notariulu publicu mōre sēu se suspinde, se amovēza dela oficiulu seu, ori repasiesce, precum si atunci, dēca in inctiesulu §-lui precedentu n'a recomandatu pre substitutu, camera din oficiu esmite unu substitutu dintre candidati, ori dintre notari publici, cari se afla pre teritoriulu respectivulu tribunalulu.

Candidatulu de notariu publicu decretulu seu de substituire 'lu primesce dela camera si este indatoratu inainte de inceperea activitātiei sele a depune juramentu de substituire inaintea tribunalulu concerninte, incātu n'aru fi depusu inca unu astfelu de juramentu; fāra de acēst'a este

datoriu ale implini tóte câte se receru in §§ 14. 15.

§ 23. In casulu din § 21, notariulu publicu este respundietoriu pentru substitutulu seu. In casulu din § 22, substitutulu, déca este candidatu de notariu publicu, este datoriu a depune cautiunea prescisa in lege.

§ 24. Substitutulu tóte afacerile notariului publicu le seversiesce cu valóre de dreptu a unui notariu publicu, continua protocóele lui, documintele si espeditele, cu convocare la ordinatiunea de substituire, le subserie cá substitutu, si incátu densulu nu e notariu publicu, intrebuintieza sigilulu oficiosu alu notariului substituitu

Documintele facute prin substitutu se pastréza in archiv'a substituitului notariu publicu.

Pána cându duréza substituirea, acelu notariu publicu, care este substituitu, nu póte seversi afaceri de notariu publicu.

§ 25. Pána cându sa dispune asupr'a substituirei, déca in aceea statiune nu este altu notariu publicu, — in casuri, ce nu suferu amenare, judele cercualu estrada tóte documintele, la a câroru estradare pre bas'a acestei legi notariulu publicu este indreptatitu.

Totu asemenea se procede si cu estradarea documintelor pastrate in archiv'a notariulu substituitu.

Déca la un'a si aceea statiune este si altu notariu publicu, — tóte aceste afaceri judele cercualu le concede acestui notariu publicu.

CAPU III.

Camere de notari publici.

§ 26. Fia-care notariu publicu trebuie sa apartiena de o camera de notariu publicu.

Numerulu si statiunile camerelor, le stabileste ministrulu de justitia, astfelu, ca la o camera sa apartiena celu putienu 15 notari publici, mai departe, cá camera de notariu publicu numai in locuri de acele sa se formeze, unde este tribunalu reg. in urma: ca notarii publici de pre teritoriulu unni si acelu a-si tribunalu reg. sa apartiena la un'a si aceea camera.

§ 27. Ministrulu de justitia la stabilirea statiunei si a cercului de camera asculta parerea camerelor respective.

§ 28. Fia-care camera consiste din unu presiedinte, din patru membrii ordinari si doi suplenti. La aducerea unei decisiuni se recere, afara de presiedintele, presentia celu putienu a doi membri. Afacerile deregatorilor receruti in regulamentulu camerei, le seversiescu totu acesti membri.

§ 29. Presiedintele si cei-lalti membri ai camerei se alegu cu votu secretu in adunare generale prin respectivii notari publici cercuali din sinulu loru. Notarii publici, cari locuescu afara de centru, votulu loru lu potu tramite si in scrisu. In casu, déca voturile suntu impartite, decide sórtea trasa prin presiedinte.

Alegerea are valóre pre unu anu. Despre constituirea camerei se relationéza ministrulu de justitia.

§ 30. In consultările camerei nu póte lú parte acelu membru, care in cestiunea subversanta este ori personalminte interesatu, ori cu cei interesati stá in atare relatiune atinsa in § 49.

Respectivulu este datoriu a insinúa de tempuriu presiedintelui impedecamentulu de interesare.

In casu de impedecare presiedintele se substitue prin membrulu designatu de camera, iéra membrii ordinari prin cei suplenti.

Neobservarea acestoru regule trage dupa sine nulitatea decisiului.

§ 31. Afara de afacerile inviate prin acéta lege la camera, se mai tienu inca de competinta camerei notariale urmatórele:

a) conchiamarea adunárei generale la fia-care anu pentru constituirea camerei;

b) incercarea impacaciunei in cestiuni controversé, ce s'au nascutu intre notarii publici din cercu, intre substitutii seu adjunctii loru;

c) incercarea impacaciunei intre notariulu publicu si intre párti in privintia

plansoriloru insinuate camerei in cestiuni de afaceri oficióse;

d) representarea notariloru publici din acelasi cercu cá corporatiune, si conducerea afaceriloru in intielesulu deciseloru adunării generale.

§ 32. Camer'a ins'a-si stabileste regulamentulu ei, acest'a inse este datoriu a lu substerne ministrulu de justitia spre incuviintiare prealabila.

Camer'a nemedilocitu vine in coatingere cu ministrulu de justitia.

CAPU IV.

Incetarea pusetiunei de notariu publicu.

§ 33. Pusetiunea de notariu publicu incéta

a) prin resemnarea primita de cátra ministrulu de justitia

b) déca notariulu publicu incepe praes'a de advocatura, seu primesce atare servitiu, ori oficiu eschisu in § 3;

c) déca prin defectu corporalu ori spiritualu devine cu totulu incapace de a-si implini datorintiele oficióse;

d) déca devine in concursu ori sub curatela;

e) déca in urmarea unei sentintie criminale ori disciplinarie este amovatu;

f) déca si-a perdutu calitatea de cive alu statului.

§ 34. In casulu de sub a) si b) alu §-lui 33, notariulu este datoriu a-si continuá functiunea pána cându ministrulu de justitia nu-i dá absolutiune.

§ 35. In casulu §-lui 33 lit. c) presiedintele camerei provóca pre notariulu publicu, cá intr'unu tempu determinatu sa resemneze. Déca notariulu publicu acést'a nu o face: presiedintele face aretare la tribunalulu disciplinariu, iéra presiedintele acestui tribunalu esmite unu membru spre investigarea cauzei.

Esmisulu 'lu ásculta pre respectivulu notariu publicu, esamina cercustările, asculta pre martori, in casu de lipsa efectuesce visitare medicala, despre procederea sea face protocolu, in care induce datele, declaratiunile si parerile provocate in urmarea investigatiunei, in urma dupa finirea investigatiunei substerne raportulu seu presiedintelui tribunalului disciplinariu impreuna cu tóte actele.

§ 36. Dupa sosirea raportului, incátu continuarea ori reintregirea investigatiunei nu se afla de lipsa, — presiedintele tribunalului disciplinariu eserie terminulu de pertractare, la care se citéza procurorulu reg., respectivulu notariu publ. si dupa impregiurári martorii si barbatii de specialitate.

La procederea mai departe servescu de cinosura regulele procederei disciplinarie.

Cu deosebire in casu grabnicu pre notariulu publ. 'lu póte suspende atátu tribunalulu disciplinariu, cátu si presiedintele tribunalului. Regulele prescise in § 193, inse suntu a se observá si aicea.

§ 37. In casulu §-lui 33 lit. d) si f) presiedintele camerei raportéza indata la judetiulu disciplinariu; iéra acestu judetiu dupa ascultarea procurorului reg. si a notariului publicu, cu incungurarea a ori-ce alte procedure dechiara notariatulu publicu de incetatu, si decisiunea sa o comunica cu camer'a.

Contr'a acestei decisiuni póte apelá atátu procurorulu cátu si notariulu publicu.

Judetiulu disciplinariu este datoriu a incunoscintiá camer'a si in casulu §-lui 33 lit. e)

§ 38. Presiedintele tribunalului in fia care casu aduce la cunoscintiá tribunalului resp. municipiului si ministrulu de justitia incetarea notariatului publ. iéra tribunalulu este datoriu acést'a a o publicá conformu § 15.

§ 39. Presiedintele tribunalului, indata ce a primitu raportulu amintitu in § 38 primirea actelor oficióse, a protocóeloru si a sigilului o conrede unui membru judcatorescu ori notariu publ.

In casuri grabnice cu primirea si pastrarea interimala a acestoru obiecte oficióse dispune judetiele cercuale.

§ 40. Déca lipsese atare documentu

autentic: la procurarea si predarea aceluia se constringe, in terminu anumitu, notariulu publicu resp. mostenitorii sei.

Déca documentulu autenticu s'a perdutu: se procede in intielesulu §-lui 150.

Déca cártile (protocóele) se pótra ne-regulatu, — tribunalulu se ingrigesce de reintregirea necesaria, iéra déca acele nu se pótra de feliu de inregistrarea actelor pre spelele notariului publicu resp. a lasamentulu seu.

§ 41. Obiectele oficióse atinse in § 39, se depunu spre pastrare dimpreuna cu raportulu esmisului in archiva de notariu publicu intocmitu la respectivulu tribunalu. Acéta regula este a se observá si atúncea déca notariulu publicu se transferéza pre teritoriulu altui tribunalu.

Tribunalulu inchieia protocóele oficióse, iéra sigilulu, rin o gravura, ce nu impedeca cunoscerea, se scóte din usuare.

§ 42. Déca notariulu publ. si stramuta locuintia totu pre teritoriulu acelu tribunalu, — actele si protocóele le póte duce cu sine la statiunea sea cea nóua, respectivulu tribunalu reg. inse, despre acest'a incunoscintiáza pre publicu prin unu anuciu conformu §-lui 15.

Totu asemenea incunoscintiare este de lipsa si atúncea, déca actele le primesce tribunalulu spre pastrare. Despre manipularea actelor primite dispune capu XIV.

§ 43. Déca notariulu publ. móre, ori incéta statiunea sea de notariu publ. — estradarea cautiunei, resp. destabularea dreptului hipotecariu, ascultându-se camer'a si procurorulu reg. se face la cererea proprietariului seu a urmatoriloru lui cu licenti'a acelu tribunalu, la care se pastréza cautiunea.

(Va urmá)

Sabesiu in Aprile 1875.

(Afaceri electorale.) Pána ce comitetulu centrale va poté luá la revisiune listele alegatoriloru comisiunile conscrietórie voru avé ale mai completá in tempulu celu mai scurtu pentru a pune odata capetu tendintióseloru hostilitáti sasesci nemotivate.

Románii din cele mai bune si loiale intentiuni pentru statu si popórele lui, lupta cu tóte armele legali a scóte la lumina adevéru si dreptatea. Acést'a face sânge reu la mic'a si scapatat'a minoritate de sasi din acestu scaunu, cari s'aru uní si cu iadulu in contr'a a totu ce este spre binele si alu unguiloru si alu romániloru.

De aici suntu de a se esplicá gálcevele ce acesti maiestri de resvretire provóca la tóta ocaziunea in detrimentulu acestui scaunu si spre reulu statului magiaru.

Déca statulu aru avé cunoscintiá despre cuantitatea si calitatea urei si a malitiei ce acesti primiti din gratia plamadescu si nutrescu in contr'a-i, atunci dieu ca nu i-arú considerá de oulu rosíu alu Ungariei, ci aru trebú sa-i remunereze dupa sincerile loru cugete si intentiuni.

Guvernulu nedeplinu informatu dandu ascultare absolutu nemotivatului votu separatu alu unoru sasi, adunarea scaunala va avé cátu mai curendu a se consultá din nou asupr'a arondárei cercuriloru electorale.

Adunarea scaunala a lucratu si la inceputu stensu dupa prescisele nóuei legi electorale, si asemenea va lucrá totu-déun'a.

Dela ea aterna numai a arondá cercurile pre basea legeri si spre salutea locuitoriloru fára deosebire ai scaunului nostru.

Iéra guvernulu are datorintia a-si procurá informatiuni si date autentice despre trebile de aici si a intregului fundu regescu, pentru cá sa póta judecá in deplina cunoscintiá de cauza.

Apoi actualulu guvernulu sa nu pérdia nici pre unu momentu din vedere, ca mân'a de coloni teutoni sta

in neintrerupta legatura si comunicatiune, cu Muterlandulu, dupa care oftédia si in visu; sa nu uite de tendintia data pre fatia de vre-o câte-va septamáni de a constitui un'a puternica falanga germana in anim'a Ungariei si dealungulu tieriloru corónei st. Stefanu, cu scopu de a tredí elementulu Germania cea mare dela marea baltica pána la pontulu euxinu. Déca acéta lupta va succede, apoi si románii si magiarii ni potemu luá sanatare buna de acéta lume frumósa din resaritu.

Noi suntemu avisati a ne scuti si ajutá reciproc, cáci numai pána atunci vom trái. Inse inainte de tóte se cere sinceritate si dreptate. —

Multi considera de bunu semnu intrarea metropolitulu Mironu in clubulu partidei liberale, unii chiaru si credu acestui semnu, cáci cele preste 15,000 románi din 19,000 locuitori ai acestui scaunu, déca voru fi intempinati cu dreptate si sinceritate, suntu resoluti a lucrá, a-si continuá existintia in activitate cá si pána acum'a.

Ba se aude chiaru, ca dupa ce se voru mai fi alinatu spiritele si dupa ce se va mai fi limpeditu tóta afacerea conscrieriloru si a reclamatiuniloru, cu unu cuventu, dupa ce voru fi ajunsu in stadiulu loru normale pregatirile pentru lupt'a electorala, majoritatea reprezentantiloru si a scaunului si a orasiului va tramite noulu guvernulu alu partidei liberale un'a adresa.

Iéra sasii, dupa unele sciri, aici cei mai incarnati aderinti ai nationalului „S. D. Tageblatt“, voru scrisni din dinti, déca nu voru face chiaru contra-propunere.

Sasii de aici suntu resoluti a alege, cá totu-déun'a, doi deputati sasi opusetiionali, de calibrulu lui Kapp si Bausnern.

Vomu vedé ce se va mai adevéri cu tempulu, cáci viitoriulu este nepe-trunsi, de si se croesce prin presinte.

Dealtmintrea in acéta privintia, dupa cum se aude, sasii neincetatu tienu aici conferintie preste conferintie, in cari intre cele politice se vorbesce si despre iminent'a comasatiune, prin carea románii din acestu orasiu, la intemplantre, potu suferi daune si perderi aprópe ireparabile.

Pre lángea tóte machinatiunile si tieseturile loru credu ca drépt'a cauza a celoru sinceri in cuvinte si fapte totusi va triumfá. Cu tóte acestea, binevoitori ai poporului inocente veghiati si lucrati in armonia si perseverantia, cáci cantulu sirenelor este ucigatoriu.

§. §.

Raportu comerciale.

Sabiu 16 Aprile n. Grán 4 fl. 27 xr. frumosu, 4 fl. 13 xr. mestecat, 3 fl. 73 xr. cualit. infer.; secar'a 2 fl. 80 xr. pána 2 fl. 53; orzu 2 fl. 67; ovesu 1 fl. 87 pána 1 fl. 60 xr.; cucuruz (porumbu) 2 fl. 87 xr.; cartofi 1 fl. 47 xr. galét'a austriaca.

Cânepa 10—20 fl. maj'a.

Lintea 7 fl. 33 xr.; mazarea 5 fl. 33 xr., Fasolea 6 fl. — xr.

Fenu legatu — fl. 85, nelegatu — fl. 80 xr., paie ungi 60 xr., scurte 50 xr. maj'a.

Lemne de focu 8—9 fl. stang. austr. Carne de vita 16—20 cr. p., de porc 20—24 xr. Unsórea 79 xr. pána la 1 fl. — cup'a.

Burs'a de Vien'a.

Din 5/17 Aprile 1875.

Metalicele 5%	70 65
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	74 75
Imprumutulu de statu din 1860	111 60
Actiuni de banca	958 —
Actiuni de creditu	234 50
London	111 30
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	80 —
„ „ „ Temisiorene	78 —
„ „ „ Ardelenesci	76 80
„ „ „ Croato-slavone	80 25
Argintu	103 50
Galbinu	5 24
Napoleonu d'auru (poli)	8 88 1/2